

A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltásól napjainkig
(1989–2019)

A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályához tartozó tudományágak áttekintése

Keletkutatás

A magyar keletkutatás rendszerváltás utáni eredményei sorában elsőként említhető, hogy elkészült és megjelent az MTA Könyvtárának Keleti Gyűjteményében (Magyarország legtöbb keleti kéziratot őrző közintézményében) található valamennyi algyűjtemény (arab, héber, mongol, perzsa, török, tibeti) modern feldolgozása.

Az orientalisztika tudományágai közül a nemzeti tudománynak számító **turkológia** a magyar nyelv török jövevényszavainak, a magyar őstörténet török vonatkozásainak, a magyarság részévé vált török nép, a kunok, és Belső-Ázsia történetének kutatásában könyvelhetett el jelentős sikereket. A szak nagy adósságát ledolgozva 2002-ben, illetve 2013-ban megjelent a magyar–török és a török–magyar középszótár. A szintén a nemzeti tudományok közé sorolható **oszmanisztika** kutatói is sok fontos kötetet jelentettek meg. Közzétették a Magyarországra vonatkozó szultáni parancsokat, adóösszeírásokat és egyéb iratokat, feldolgozták a török hódoltság területén található várak és várkatonaság történetét, és felépítettek egy adatbázist, amelyen keresztül nyomon követhető az oszmánok által meghódított területek változása. Fontos megemlíteni, hogy oszmanisták közreműködésével és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával került sor a szigetvári Szulejmán-sírkomplexum feltárására.

A **mongolisztikában** a hagyományos filológiai témák mellett egyre nagyobb szerephez jutottak a terepkutatáson alapuló nyelvjárási és vallástörténeti kutatások. Különösen a nomád műveltség, a sámánizmus, a buddhizmus és a mongol népvallás kutatása terén jelentek meg fontos eredmények és kiadványok angol, német és magyar nyelven. A mongol–magyar szótár megjelenése mellett a szakma régi adóssága volt Szentkatolnai Bálint Gábor 1871–1873-as nemzetközileg is egyedülálló mongol gyűjtéseinek feldolgozása és kiadása.

A magyar **arabisztika** a tudományág több fontos nemzetközi konferenciáját is megszervezte, és biztosítja, hogy a nemzetközi arabisztika egyik elismert fórumává előlépett, immár a 40. számnál járó folyóirat, az *Arabist* folyamatosan megjelenjék. A magyar iranisztikai kutatások fontos állomása volt az a 2011-ben megrendezett kiállítás, amely a 19. századi iráni, kádzsár művészet magyarországi emlékeit mutatta be.

A magyar **sinológusok** történeti munkái közül kiemelkedik a belső-ázsiai népek és Kína közötti kapcsolatok vizsgálata. A műfordítás területén is jelentős munka zajlott: egy sor klasszikus és modern kínai regény, kisregény, novella jelent meg magyar nyelven, és a legkiválóbb magyar költők aktív bevonásával napvilágot látott a kínai költészet számos gyöngyszeme is. A magyar sinológiában ezek mellett fontos kutatási terület még a kínai nyelvészet, a filozófia- és vallástörténet, a művészettörténet, a jogtörténet, a hadtudomány, illetve az ókori és középkori kéziratok vizsgálata. A hazai sinológia jelentős eredménye, hogy számos nyelvkönyv mellett 2019-ben megjelent az eddigi legnagyobb terjedelmű kínai–magyar szótár, melyet a közeljövőben egy hasonló nagyságú magyar–kínai szótár követ majd.

A magyar **japanológia** a szépirodalmi fordítások, a tudományos ismeretterjesztés és az oktatás terén is fontos eredményeket ért el. A terület legfőbb szegmensei (történelem, eszmetörténet, vallás, irodalomtörténet, nyelvészet) kutatási bázisa kialakult, magyar nyelvű szakterminológiája kiérlelődött, intézményei bekapcsolódtak nemzetközi tudományos vérkeringésbe. Az egyetemi képzés 2020-tól tanári mesterszakkal bővül. A rövidebb múltú

A magyar tudományos kutatás kiemelkedő eredményei a rendszerváltásól napjainkig
(1989–2019)

A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályához tartozó tudományágak áttekintése

magyar **koreanisztikában** elsősorban a nyelvészeti és a modern történelmet érintő kutatás kiemelkedő. Az egyetemi oktatás már a képzés mindhárom szintjét lefedi, a szépirodalmi, ismeretterjesztő és tudományos könyvek kiadásának üteme rohamosan növekszik.

A magyar orientalisztika eredményeiről a szakma és a nagyközönség idegen nyelvű és magyar folyóiratból egyaránt tájékozódhat. Az *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* és a *Keletkutatás* a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával jelenik meg.